

Leto XIX Stev. 51
DIREKTOR 'BORBE'
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Ljudska PRAVICA
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
VALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT 'BORBA' ZA SLOVENIJO

DELO PRORAČUNSKIH ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Spreminjevalni predlogi
k osnutku proračuna načelno sprejeti

Dotacije družbenim organizacijam povečane za 250 milijonov

Proračunska odbora Zveznega sveta in Zbora pro-
izvajalcev sta obravnavala včeraj dopoldne spreminje-
valne predloge Zveznega izvršnega sveta k osnutku
proračuna za 1954. Seji je prisostvoval tudi član Zvez-
nega izvršnega sveta Moma Marković. Spreminjevalne
predloge k osnutku proračuna so sprejeli po obširni
razpravi v proračunskih odborih, po ponovni analizi
dejanskih potreb posameznih ustanov in družbenih
organizacij ter o spremembah, ki so jih vnesli v osnu-
tek družbenega plana.

včerajšnji dopoldanski seji na-
čelno sprejela amandmaje Zvez-
nega izvršnega sveta. O posa-
meznih spremembah, kakor tudi
o celotnem proračunu bodo gla-
sovali po vskladitvi sklepov pro-
računskih odborov s sklepi Od-
bora za gospodarstvo o osnutku
družbenega plana.

Po spreminjevalnih predlogih
Zveznega izvršnega sveta k
osnutku družbenega plana, naj bi
znašal osnutek proračuna FLRJ
za leto 1954 260 milijard in 114
milijonov din, to je za dve mili-
jardi manj od prejšnjega predlo-
ga, ki je znašal 262 milijard 37
milijonov din.

Na popoldanski skupni seji je
poverjenik Zveznega izvršnega
sveta Nikola Balog obvestil člane
odborov o pripombah odborov za
gospodarstvo Zveznega sveta in
Zbora proizvajalcev k osnutku
Zakona o proračunu. Člani pro-
računskih odborov se niso strin-
jali z odborom za gospodarstvo,
da bi se s posebnim odlokom po-
stavili roki za sprejem družbene-
ga plana in proračuna. Zahtevali
so, naj se ti roki, vsaj kar se
tiče proračuna, določijo z zak-
onom, da bi se tako izognili mo-
rebitnim zakasnitvam.

Centru za usposabljanje invali-
dov in Radiu Beogradu.

Ostala povečana proračunska
sredstva so namenjena med dru-
gim označevanju zgodovinskih
krajev iz narodnoosvobodilne
borbe. To delo bo organiziral
Zvezni izvršni svet. Del povečan-
ih izdatkov Državnega tajništva
za Splošno upravo in proračun
(218 milijonov din) je namenjenih
za povečanje plač uslužbencev
državnih organov in ustanov (do-
datne plače). S povečanjem dota-
cij Zvezni geodetski upravi za
150 milijonov din bo zagotovljena
dograditev poslopja 'Geokartec' v
Beogradu.

Proračunska odbora sta na

Med drugim predvidevajo spre-
minjevalni predlogi povečanje
izdatkov Državnega tajništva za
narodno obrambo za 2,7 milijard
dinarjev. Družbene rezerve so
zmanjšali za deset milijard. Pro-
račun Zvezne uprave za investici-
jsko graditev so povečali za
2,65 milijard, dotacije ljudskima
republikama Crni gori in Makedo-
niji pa za 1,72 milijard din. To so
največje postavke v predlo-
ganih spremembah. Poudariti je
treba, da se povečanje sredstev za
investicijsko graditev nanaša iz-
ključno na raziskovalna dela v
rudarstvu.

Dotacije družbenim organiza-
cijam so povečali skupno za 250
milijonov din, in sicer naslednjim
organizacijam: Letalski zvezi,
Zvezi pionirjev, Zvezi slepih in
gluhih Jugoslavije, Zvezi zdrav-
niških društev, Nacionalnemu od-
boru mednarodne trgovinske zbor-
nice, Združenju rezervnih oficir-
jev, Glavni lovski zvezi in Zvezi
društev športnih ribičev, Higien-
skemu zavodu Hrvatske, Oceanog-
rafskemu inštitutu v Splitu.

Za razširitev premogovnika
v Rogatiškem bazenu

Družbeni plan rogatiškega
okraja za letošnje leto bo kmalu
sestavljeno. V njem je tudi pred-
log, naj bi nadaljevali rudosredna
dela tam, kjer so že našli na-
biti ter odprli nove jaskre rja-
vega premoga. Zgradili naj bi
tudi moderno apnenico, podjetje
lesne industrije pa preurediti
tako, da bi izdelovalo pohištvo in
druge lesne izdelke. Osnutek
družbenega plana obsega tudi
ukrepe za pospeševanje kmetij-
stva, razvoj predelovalne indus-
trije in zgraditev novih pro-
metnih vozov.

PARLAMENTARNE KOMBINACIJE V ITALIJI

ALI BODO MONARHISTI PODPRILI SCELBO

Sodelovanje bi se utegnulo razviti pri razpravi o ratifikaciji pogodbe o evropski
obrambni skupnosti in določitvi vladne politike do kominformovske stranke -
Socialni demokrati odklanjajo možnost sodelovanja z monarhisti

Rim, 1. marca. (Tanjug). Pred-
sednik italijanske vlade Scelba je
izjavil novinarjem, da je zaup-
nica, ki jo je vlada dobila v sen-
atno, povsem zadovoljiva. O ve-
ščini, ki jo ima vlada, je Scelba
dejal, da je precej trdna in da v
sedanjem parlamentarnem polo-
žaju trdnosti ni moč ustvariti. V
prihodnje bi vlada, sodi Scelba,
utegnila razširiti svojo parlamen-
tarno osnovo v zvezi z nekaterimi
vprašanji.

Politični krogi presojaajo to
Scelbovo izjavo kot upanje, da
bodo monarhisti glede nekaterih
vprašanj vlado podprli, ko bodo
glasovali o nekaterih osnutkih
zakonov in ukrepih.
Tisk predvideva, da bi to so-
delovanje utegnili najprej ostvariti
v zvezi z vprašanjem ratifikacije
evropske obrambne skupnosti in
pri določitvi jasne vladne poli-
like zoper kominformovske stran-
ke. Glede prvega vprašanja veru-
jejo, da bodo lahko dobili monar-
histično podporo, medtem ko bo
drugo vprašanje težje rešiti, ker
gre za tehnične ali policijske
ukrepe, marveč za problem, ki
nega na politično področje, na ka-
terem bi bilo treba vskladiti sta-

Minister za delo Vigorelli

lišča socialnih demokratov z mo-
narhističnimi gledišči.

Socialnodemokratski krogi še
nadalje vztrajno odklanjajo mož-
nost sodelovanja z monarhisti in
pravijo, da bi do tega morebiti
prišlo le pri posameznih osnutkih

zakonov. Nikakor pa se ne bi
smelo pretvoriti v to, da bi vladno
koalicijo politično in parlamen-
tarno razširili. Desničarski ekspo-
nenti pa nasprotno sodijo, da ni
možno vzpostaviti trdne in trajne
meščanske vlade, ki bi se postavi-
la po robu porastu kominformov-
skih strank, kolikor omejene
vladne večine ne bi razširili tudi
s 40 glasovi monarhistov v par-
lamentu.

Gronchijeva kritika

Rim, 1. marca. (Tanjug). -
Predsednik skupščine in vodja
demokristjanske leveice Gronchi,
ki je govoril včeraj v Pisi na
zborovanju kmetov, je izjavil, da
se ne strinja z načinom, kako so
rešili politično krizo. Poudaril je,
da položaj še ni razčiščen zaradi
neopredeljenega stališča demo-
kristjanov.

Največja italijanska stranka
naj bi po Gronchijevem mnenju
razčiščila svojo usmeritev ter
odločno ubrala socialno in poli-
tično pot. Gronchi je predlagal,
naj bi brž ko mogoče sklicali
kongres demokristjanske stranke,
ki bi natanko opredelil politično
usmeritev in strankin program.

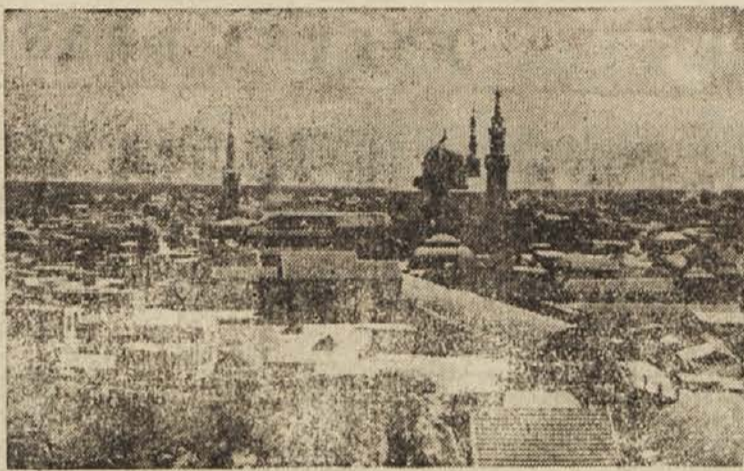
Sprejem
pri Koči Popoviću

Beograd, 1. marca. - Državni
tajnik za zunanje zadeve Koča
Popović je danes dopoldne spre-
jel na protokolarni obisk izvrš-
nega tajnika evropske ekonom-
ske komisije dr. Gunnarja Mir-
dalla, ki je na dva dni trajajo-
čem obisku v Beogradu.

G. Mirdalla spremlja njegov
posebni pomočnik Kostecki.

Zadržal Kan odstopil?

Karači, 1. marca (AFP). - Ne-
kateri pakistanski časniki pišejo,
da je zunanji minister Zafrulah
Kan odstopil. Predsednik vlade
Mohamed Ali ni hotel sprejeti
njegove ostavke. Tisk piše, da je
Zafrulah Kan odstopil na zahtevo
voditelja verske sekte Ahmedija,
v kateri je eden izmed najugled-
nejših članov.

Pogled na Damask

POMIRITEV POLOŽAJA V SIRIJI

Nova vlada v Damasku

Sporazum političnih strank v Homsu - Novi ministrski
predsednik je Sabri Asali, eden izmed voditeljev
nacionalistične stranke

Damask, 1. marca (AFP). Iz zanesljivih virov poročajo, da so
se voditelji političnih strank v Homsu sporazumeli o sestavi
nove sirske vlade pod predsedstvom predstavnika nacionalne
stranke Sabri Asalija. Dasiravno še ni znana razdelitev resor-
čev, pa je vendarle znano, da bo vlada izrazito centralno desni-
čarska. Sodijo namreč, da bodo v vladi predstavniki nacionalne,
populistične in neodvisne stranke.

V vladi ne bodo sodelovali
prvaki nacionalne in populistične
stranke zavoljo tega, da bi
se lahko, kakor tukaj poročajo,
v celoti posvetili pripravam na
volilno kampanjo. Trdijo tudi,
da bo ta vlada prehodna in da

bo opravljala državne posle do
novih volitev.

Asali je bil od 1945 do 1948
večkrat notranji in pravosodni
minister. Obenem je eden izmed
voditeljev nacionalistične stran-
ke, h kateri pripada predsednik
Akasi. Cilj te stranke je izvedba
socialnih reform in združitve z
Irakom.

Po sinočnjih neredih, pri ka-
terih je bilo ranjenih 13 ljudi,
je v Damasku zdaj spet mir.
Radio Damask je danes ponovno
pozval prebivalstvo, naj se vzdr-
ži novih demonstracij.

Danes bo prispel v Damask
novi predsednik Sirije El Atasi.
Casnik 'Ala Jama' piše, da se
je poglavar plemena Druzov sul-
tan paša Atrase vrnil v Suido.
Casnik tudi poroča, da bo v to
mesto danes prišla delegacija
političnih voditeljev, ki bo po-
vabila poglavarja plemena Dru-
zov v Damask, kjer mu bodo
priredili slovesen sprejem.

Hašem El Atasi

Hašem El Atasi se je rodil leta
1872, v Homsu. V političnem življe-
nju se je pojavil 1920, ko ga je
sirijski kongres izvolil za svojega pred-
sednika. Istega leta je sestavljal drugo
sirijsko vlado pod okupacijo kralja
Fejkala, ko pa je Sirija prišla pod
francoski mandat, se je umaknil iz
političnega življenja. Čez osem let so
ga (1928) izvolili za predsednika
ustavodajne skupščine. Marca 1936
je vodil sirijsko delegacijo pri po-
govorinah o sklenitvi francosko-sirijske
pogodbe, decembra istega leta
pa je bil izvoljen za predsednika repub-
like. Po novi francosko-sirijski
krizi julija 1939. je odstopil.

Druga svetovna vojna pomeni
novo prekinitev njegovega politične-
ga uveljavljanja.

Hašem El Atasi je ustanovil 1947.
nacionalno stranko, avgusta 1949. pa
je po državnem udaru polkovnika
Hinavija postal ministrski predse-
dnik. Leta dni kasneje je postal pred-
sednik republike, odstopil pa je 3.
decembra 1951. - po državnem uda-
ru polkovnika Šišaklija.

Po četrtem državnem udaru v Si-
riji je te dni spet prevzel položaj
predsednika republike.

Avstrija bo zaprosila za
olajšave okupacijskega
režima

Dunaj, 1. marca (Tanjug). Po
neuspehu, da bi na berlinski kon-
ferenci v celoti rešili avstrijsko
vprašanje, je dunajska vlada zdaj
začela s pripravami, kako bi pri
veleslah dosegla olajšave okupe-
cijskega režima.

IZJAVA MINISTRA ANTHONYJA EDENA

Britansko stališče nespremenjeno

London, 1. marca. (Tanjug).
Britanski zunanji minister An-
thony Eden je proučil danes s
strokovnjaki za vprašanja Sred-
njega vzhoda nova sporočila bri-
tanskega veleposlanika Steven-
sona o dogodkih v Egiptu. Mini-
ster brez listnice Selwyn Lloyd
se bo v Kartumu sešel z genera-
lom Nagibom, ki bo prav tako
navzoč na prvem zasedanju su-
danskega parlamenta.

London, 1. marca. (AFP) V
odgovoru na vprašanja poslancev
o dogodkih v Egiptu in Sudanu
je britanski zunanji minister An-
thony Eden izjavil danes v Spod-
njem domu, da bi bilo še prego-
daj reči, kakšen vpliv bi utegnile
imeti spremembe v Egiptu na an-
glo-egiptovske odnose. Pripomnil
je, da politika britanske vlade
ostane takšna, kakršno je razložil
pred parlamentom lani decembra.
Taktik je Eden poudaril, da
bo Velika Britanija ostala trdna
v dveh točkah: da imajo britan-
ske čete pravico ponovno zasedeti
področje Sueškega prekopa, in
bilo to nujno za obrambo Sred-
njega vzhoda, in da morajo bri-
tanski strokovnjaki, ki bodo osta-
li na tem področju po umiku 5et,
nositi britanske uniforme.

Diplomatski onarvalci v
Londonu večidel sidiijo, ča je
sporazum med Nagibom in Naser-
jem le stopnja v notranjem raz-
voju. V pristojnih krogih poudar-
jajo, da bo Velika Britanija osta-
la izven političnih struj v Egiptu
in boja za oblast, ki ga preso-
jajo kot docela notranje egip-
tovsko vprašanje.

Vremensko poročilo

Stanje dne 1. marca 1954 ob 7. uri:

Med področjema visokega zrač-
nega pritiska nad Atlantikom in nad
vzhodno Evropo se razteza od Sever-
nega morja do Sredozemlja ustalena
depressija. Ta dovaja s svojim stru-
janjem iz severnega Atlantika nad
kontinent nekoliko hladnejši zrak, ki
se pa pri nas v visini je neznatno
uvečjavlja. S tem je računati z na-
daljevanjem sorazmerno toplega vre-
mena.

Vsa Jugoslavija je v dotoku to-
plejšega zraka, tako da so bile ob
10. uri temperature v osrednjem delu
države in ob Jadranu do 15°C. Ne-
koliko hladnejši zrak je le še v
Makedoniji. Po vsej državi je nestalna
oblačnost, v Sloveniji in Gorskem Ko-
taru slabe in kratkotrajne snežne pada-
vine. Najnižje nočne temperature so
se gibale v Sloveniji med +1°C in
v Celju, Ljubljani in Planini do +7°C
v Ajdovščini. Do 10. ure je tempera-
tura porasla v Ajdovščini do +11°C.
Napoved za torek, 2. marca 1954:

Nestalna oblačnost. Predvsem v
zahodni Sloveniji še nagajenje k slabim
kratkotrajnim padavinam. Tem-
perature brez večje spremembe.

S SEJE ODBOROV ZA GOSPODARSTVO LJUDSKE SKUPŠČINE SRBIJE

V Srbiji bodo sejali več žita, a manj industrijskih rastlin

Odbora za gospodarstvo obeh svetov Ljudske skupščine Srbije sta včeraj na ločenih sejah obravnavala republiški družbeni plan v podrobnosti. Odbor za gospodarstvo republiškega sveta je najprej razpravljalo o elektroindustriji. Ko je predstavnik zavoda za planiranje odgovorjal na vprašanja ljudskih poslancev o neskladnosti med potrebo po električni energiji in stvarno možnostjo njene proizvodnje, je rekel, da bodo

pomanjkanje električne energije čutili tudi letos toliko bolj, kolikor se bodo podaljšali rokovi za dograditev velikih hidrocentral. Člani odbora so se sporazumeli, da bodo razpravo o elektroindustriji odgodili, da bo zavod za planiranje pripravil elaborat o stanju graditve velikih objektov. V razpravi o kmetijstvu so poudarili več vprašanj s tega področja. Predloženi družbeni plan predvideva povečanje po-

vršin za setev žita in skrajšanje površin, ki bi jih posejali z industrijskimi rastlinami, sladkorno peso, sončnicami itd. Odbor je tudi obravnaval vprašanja mehanizacije kmetijstva. Poslanci so opozarjali na to, da je treba vzpostaviti mehanične delavnice, ker je kmetijskih strojev mnogo. Ljudski poslanec Bora Novakovič je poudaril, da zadeva kmetijstvo na težave, ker ima različne tipe traktorjev. To namreč otežkoča nakup rezervnih delov, kar onemogoča učinkovita in hitra popravila.

Proračun Ljudske skupščine Srbije znižan

Na včerajšnjih dopoldanskih sejah sta začela proračunska odbora obeh svetov Ljudske skupščine Srbije obravnavati osnutke republiškega proračuna v podrobnosti. Predstavnik desetih različnih republiških organov in ustanov so na ločenih sejah odborov pojasnili osnutke svojih proračunov za letošnje leto. Odbor za proračun Republiškega sveta je obravnaval in z manjšimi spremembami med drugim sprejel osnutek proračunov Ljudske skupščine, izvršnega sveta, državnega tajništva za narodno gospodarstvo in Uprave za investicijsko graditve, vsem ko je Zbor proizvajalcev sprejel proračune Ljudske skupščine, Geodetske uprave

Srbije, Zavoda za statistiko in evidenco ter Tajništva za gospodarstvo. Zaradi sprememb v osnutku odloka o poslanskih prejemkih, ki ga Zbor proizvajalcev ni sprejel, so znižali proračun Ljudske skupščine za blizu 25 milijonov. Znižali so tudi izdatke za potrebe izvršnega sveta, ki bo imel glede na nekoliko spremenjeno vlogo letos manj uslužbencev kakor lani.

Obvestilo imetnikom nemških mark

Beograd, 1. marca. Po lanskem pozivu so lahko osebe, ki so se po vojni vrnile iz Nemčije, zamenjale do 500 Reichsmark. Sporočamo, da bomo Reichsmark sprejemali v zamenjavo samo še do 8. t. m. Urad za zaščito jugoslovanskega imetja v tujini

Maja bo v Splitu seja stalne konference mest

Predsedstvo stalne konference mest in mestnih občin bo imelo danes v Beogradu seja, na kateri bo razpravljalo o pripravah na bližnji zbor te organizacije, ki bo v začetku maja v Splitu. Na današnjem sestanku bodo dokončno določili dnevni red zbora. Predsedstvo je že prej izbralo več vprašanj, o katerih naj bi razpravljala stalna konferenca. Predloge je poslalo mestom na vpogled. Med drugim je predsedstvo predlagalo, naj bi prišlo na dnevni red tudi vprašanje razmerja med komunami in gospodarskimi organizacijami, vprašanje izdajanja revije stalne konference itd. Mnogi ljudski odbori mest, članovi te organizacije, so privolili v to, naj bi prišla ta vprašanja na dnevni red, hkrati pa so predlagali, naj bi razpravljali tudi o zdravstveni zaščiti v mestih, o službi socialne zaščite ali o prosvetnih vprašanjih.

Ker so bile gospodarske uredbe uveljavljene šele nedavno, tako da praksa še ni prinesla dovolj izkušenj in gradiva za široko razpravo o razmerju med komunami in gospodarskimi podjetji, nekateri menijo, naj o tem ne bi razpravljali na bližnjem, marveč na enem prihodnjih zborov.

Pisma uredništva

Kaj hoče in kaj misli g. Mitson

Tovariš urednik, privatna trdka Beauchamp staff agency iz Londona, katere lastnik je neki g. R. G. Mitson, je objavila v našem tisku v Zagrebu privlačen oglas, da išče ženske za gospodinjske pomočnice v Angliji. Nekaj žensk se je na ta naslov javilo in g. Mitson je začel z njimi dopisovati.

Mnoge ženske so se obračale na naše oblasti glede informacij o tej ponudbi, toda niti v uradu za posredovanje dela niti v republiških lokalnih oblasteh v Zagrebu ni nihče ničesar vedel o tej trdki in njenem delovanju v naši državi. Se zanimivejšje je, da so nekatere ženske obrnile na angleški konzulat v Zagrebu. S konzulata pa so obvestili urad za posredovanje dela, da s tem Mitsonovim poslovanjem nimajo nobene zveze.

Tako postaja zadeva sumljiva tudi zato, ker vse kaže, da vzpostavlja ta mož posredovanje dela v naši državi brez dovoljenja oblasti. Znano pa je, da je gospodarska emigracija in delo na tem področju dovoljeno samo v sporazumu med dvema državama tako, da država, kamor grede delavci, da določene garancije, da bo našim izseljencem plačevala plače itd. Nekdo, ki je pred delal za Mitsona, je skušal objaviti še drug vabljivo oglas, v katerem je rečeno, da pride g. Mitson v Jugoslavijo in da bi rad ob določenem času videl v zagrebškem hotelu vse ženske, ki bi bile pripravljene odpotovati v Anglijo.

Medtem se je poslovanje razpilo tako, da so z nekaterimi žen-

skami že sklenili delovne pogodbe. Pregled korespondence med Mitsonom in dvema ženskama kaže, da je Mitson najprej delal z letaki in razmnoženimi napotki. V njih daje zelo podrobne obljube in navzpete o zaposlitvi, potnem listu in potovanju v Anglijo ter naštevajo dokumente, potrebne za potni list. Ko sta dve ženski privolili v vse pogoje, sta prejeli od Mitsona pismo, v katerem opisuje škotskega fabrikanta, pri katerem bosta služili njegovo ženo in otroke, ter jima poslila fotografije te družine in obljublja, da se bosta učile angleščine v neki šoli. Našteto pa še druge vabljive pogoje.

Na to pismo sta dve ženski znova privolili in vse je kuzalo, da je zadeva urejena. Tragično pa je, da sta popolnoma neobveščeni in da čakata na potni list iz Anglije in zato ga pri naših oblasteh sploh nista zaprosili. V tej zvezi štirjo različno ljudjem neobveščeni ženskami vesti, da sta v Angliji živeljen in delo lahka, da živi tam človek lagodno itd.

Po informacijah organov Urada za posredovanje dela se pri nas ženske zelo težko pomočnice, bi šle delat kot hišne pomočnice, marveč rajši gredo v podjetja. Zmeraj pa se najde med njimi nekaj takšnih, ki mislijo, da bodo v tujini udobno živele tudi kot hišne pomočnice, in tako naslednjim podobnim oglasom. Za lagodnim življenjem bi šle nekatere celo v Anglijo, zlasti ko se štirjo vesti, da jim bo tam tako dobro kakor na počinčih. To lahko verjamejo samo tisti, ki mislijo zgolj na svoje koristi, ne pa na to, kaj bo, če bi tam izgubili službo ali če bi se jim pripetilo kaj drugega. M. Konjhotič

DNEVNA KRONIKA

Japonska gospodarska delegacija na obisku v tovarni »Rade Končar«

Zagreb, 1. marca. Člani japonske gospodarske delegacije, ki so sinoči prispeli iz Reke v Zagreb, so si danes dopoldne ogledali tovarno »Rade Končar«. Japonski gospodarstveniki so se približno dve uri razgovarjali z zastopniki podjetja. Zlasti so se zanimali za proizvodnjo, izvoz in delavsko samoupravljanje.

Japonski delegati so se danes popoldne udeležili sestanka v Trgovinski zbornici, na katerem so se seznanili z nekaterimi gospodarskimi vprašanji LR Hrvatske, zlasti pa z možnostmi izvoza in uvoza te republike, zvečer pa so odpotovali na obisk v Bosno in Hercegovino.

Naraščanje Kolpe in Une

Po podatkih Zvezne uprave hidrometeorološke službe se je vodna gladina v Bosni, Vrbasu in Savi dvignila za povprečno 80 centimetrov, na Kolpi in Uni za 2 do 4 in pol metra. Kljub naraščanju Kolpe in Une pa, kakor trdi Zvezna komisija za vodno gospodarstvo, ni nevarnosti za poplave.

Enote Jugoslovanske ljudske armade v Djevdapu uspešno razbijajo led. V Malem Kazanu, ki je do polovice očiščen ledu, ter ob izhodu Donave iz Velikega Kazana. Tukaj je led debel 30 do 50 cm.

Uprave za vodno gospodarstvo LR Srbije, LR Bosne in Hercegovine ter LR Hrvatske so ukrenile vse potrebno za obrambo pred morebitnimi poplavami.

Gostovanje hrvatskega dirigenta v Berlinu

Beograd, 1. marca. Znanj hrvatski dirigent Milan Horvat, ki letos vodi orkester irske radijske postaje v Dublinu, je bil povabljen, naj bi vodil berlinsko filharmonijo. Po gostovanju v Berlinu se bo dirigent Horvat vrnil na Irsko, kjer bo ostal še nekaj mesecev.

Železniški promet skoraj normalen

Beograd, 1. marca. Generalna direkcija jugoslovanskih železnic obvešča, da je železniški promet upostavljen skoroda na vseh progah, na katerih vlaki že delj časa niso vozili zaradi neugodnega vremena. Vlaki ne vozijo samo še na ozkotirnih progah Bor—Crni vrh, Paraćin—Zaječar, med postajama Javorac in Krivi vir, ter na

progi Gostivar—Ohriv v LR Makedoniji.

Avtomobilski promet je sedaj upostavljen tudi na cesti Beograd—Smederevo. Pričakujejo, da bo jutri očiščena tudi cesta med Beogradom in Požarevcem.

Seminar za proučevanje gospodarskih predpisov

Beograd, 1. marca. Danes se je začel v Beogradu seminar za proučevanje novih gospodarskih predpisov, ki se ga udeležuje več kot 800 slušateljev iz vse naše države. Seminar organizira urad Zveznega izvršnega sveta za organizacijo uprave in gospodarstva. Zamišljeno je, da bodo v šest dni trajajočem seminarju obdelali kakih 20 najbolj perečih tem našega gospodarskega sistema. Seminar se je začel s predavanjem dr. Lea Gerškovića o pravem sistemu v gospodarstvu. Na številna vprašanja slušateljev pa sta odgovarjala dr. Borivoj Poznić in dr. Slavoljub Popović.

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIŠKEGA SVETA BOSNE IN HERCEGOVINE

Možnost večje proizvodnje gradbenih potrebščin

Sarajevo, 1. mar. a. Na današnji seji odbora za gospodarstvo Republiškega sveta BiH so obravnavali nekaj važnih vprašanj s področja barvne metalurgije, nekovin in proizvodnje gradbenih potrebščin. Poslanec Meho Čehajić se je dotaknil vprašanja preskrbe koksarne v Lukavcu in tovarne sode z vodo. Razprava je pokazala, da je treba to vprašanje urediti za vse področje, da pa investitorji čakajo, da bi ga uredila

kaka republiška ustanova, namesto da bi sami čimprej izdelali načrte.

Zivahna razprava se je razvila tudi o vprašanju proizvodnje gradbenih potrebščin. Gradbeni podjetja na primer niso razvila pobude za pripravljane gramozna in peska, marveč vozijo oboje zelo daleč. Poslanec Braco Erceg je opozoril na neizkoriščene možnosti glede lomljenja marmora in raznih barvahnja marmora in gradbeništvu in ki ga uporablja gradbeništvo in ki ga lahko lomili na področju banjaluske oblasti. Poslanec Hajro Kapetanović pa je poudaril, da bi lahko zgradili cementno industrijo, ker so na razpolago znatne surovine. Poslanec Visokega Rešad Saletović je omenil, da ostane na področju tega okraja neizkoriščenih na stotine vagonov lesa. Strokovnjaki pa pravijo, da bi ga lahko koristili za izdelovanje dobrega cementsa.

V zvezi z raziskovalnimi deli so na predlog poslanca Sefera Maglajića sklenili, da bodo to službo tako glede organizacije kakor glede razpoložljivih sredstev temeljito proučili.

Odbor bo jutri svoje delo nadaljeval.

Naši filmi prodirajo v tujino

V podjetju »Avala film« smo zvedeli, da bodo v kratkem sklenili pogodbe z več državami o nakupu filmov, ki jih je snemalo podjetje. Tako bodo filmi »Nezvestoba« predvajali v Grčiji, Norveškem, v Franciji, Argentini in v Zahodni Nemčiji. Film »Cudodelni meč« bo odkupilo več dežel Daljnega vzhoda, med njimi tudi Japonska, Ceylon in Pakistan. Francija bo ki so ga film »Daleč je sonce«, ki so ga predvajali v Buenos Airesu, Boki francoskega filma v Bogru sedijo, da se bo ta film v Franciji zelo uveljavil. Film »Ciganka« bo odkupila Zahodna Nemčija.

Spričo dosežanih pogodb so dajo v podjetju »Avala film«, da se bo letos naš film zlasti dobro uveljavil v južnoameriških deželah. Te dni bodo naša filma predvajali in mednarodnem filmskem festivalu v Rio de Janeiroju in Mar del Platiju.

Za leto 1953 je značilno to, da se je naš film uveljavil na tujih tržiščih. »Cudodelni meč« so odkupile Turčija, ZDA, Argentina, Izrael, Italija in Egiptov. Film »Rdeči cvet«, »Nezvestoba« in »Sofka« so predvajali v Turčiji, Grčiji in Egiptu. (Tanjug).

Kdor ljubi slovensko knjigo, se vpiše v Prošernovo društvo kot podporni član

Našim sodelavcem sporočamo

da sta se gospodarsko-notranjepolitična in kulturna rubrika našega uredništva preselili iz Čopove ul. 50 v Nazorjevo ul. 10/II. (prej Frančiškanska ulica)

UREDNIŠTVO »LJUDSKE PRAVICE-BORBE«

8 skupne seje gospodarskih in proračunskih odborov Zvezne ljudske skupščine

PRIVTISI

Pogovor s skupino poslancev Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine

Odbor za gospodarstvo Zbora proizvajalcev, tega edinstvenega skupščinskega telesa na svetu, že nad dvajset dni obravnava osnutek družbenega plana. Kakšne so prve izkušnje in vtisi prvih predstavnikov neposrednih proizvajalcev v Skupščini, poslancev, ki hkrati delajo v proizvodnji in opravljajo poslanske posle? O tem sem govoril s štirimi člani odbora: prvi je delavec in predsednik delavskega sveta, drugi inženir in direktor, tretji sindikalni funkcionar, četrti pa zadružni voditelj.

»Kaj vam je pri tem najbolj in največ pomagalo?«
»Pojasnila in odgovori poverjenika Zveznega izvršnega sveta in strokovnjaka zavoda za planiranje. Od njih sem se marsičesa naučil in zelo sem jim hvaležen.«

»Kaj mislite o razpravi v odboru?«
»Od dne do dne je boljša. Včasih gre tudi za drobnjarije, toda mi, proizvajalci, smo pač s tem obremenjeni. Sicer pa lahko tudi drobnjarije pripomorejo, da nekoliko razbijejo strokovnjake v mestu, ki sicer nimajo dovolj stika s prakso.«

»Kakšni bodo vaši vtisi, ko se vrnete v tovarno?«
»Vtisov je mnogo. Najvažnejši pa je, da naše gospodarstvo še ne more zadovoljiti vseh domačih potreb in da se moramo vztrajno boriti za večjo storilnost in boljšo kakovost v proizvodnji.«

»UČIMO SE IN DOBRO GRE.«
Star rudarski inženir in tehnični direktor rudnika Mežice Ivan Pintarič je že bil poslanec Ljudske skupščine Slovenije.

Zdaj zastopa v Zvezni skupščini proizvajalce Šoštanja in Slovenjega Gradca.
»Zdi se mi, da je nas poslanec strokovnjakov več kakor delavcev, vsaj v odboru. V začetku je vsak forsiral svojo panogo. Zdaj smo se temeljiteje seznanili s problemi in tega je zdaj manj.«

»Kaj lahko kot podpredsednik odbora poveste o njegovi metodi dela?«

»Učimo se in dobro gre. V politiki smo manj podkovani in ne debatiramo kakor naši tovariši v odboru Zveznega sveta. Sicer pa smo komaj začeli in že od mnogih kolektivov dobivamo razne elaborate, pritožbe in predloge. Ljudje so hitro spoznali, da smo telo, ki lahko za gospodarstvo mnogo stori, in po pravi se obračajo na nas. Vse te stvari najprej prouče pododbori, ki jih ustanovimo, potem pa odloča o njih ves odbor.«

NEPOSREDNEJSI VPLIV DELAVSKEGA RAZREDA

Z vprašanjem o načinu dela odbora sem se obrnil tudi na Borčka Temelkovskega, predsednika sindikatov Makedonije in

bivšega poslanca Zvezne in republiške skupščine.

»Kakor v vsakem začetku, tako se tudi v odboru še nekoliko lovimo v iskanju najprikladnejših oblik dela. Eno pa je glavno: ljudje popolnoma prost, brez bojazni govore in izražajo različna mnenja in predloge.«

»Kaj pa mislite o takšnem načinu sprejemanja družbenega plana?«

»To na svoj način govori o poglobljeni vlogi Zvezne skupščine v našem političnem in družbenem življenju. Človek že lahko dobi vtis, da neposredni proizvajalci v Zboru proizvajalcev in njegovih odborih vidijo nekakšen svoj organ samoupravljanja in stalno se obračajo na naš odbor z različnimi zahtevami, predlogi in vprašanji. Včasih izražajo tudi željo, da bi sami prišli na sejo in sodelovali v razpravi o vprašanjih, ki jih posebno zanimajo.«

»In če nekaj,« je rekel tov. Temelkovski na koncu, »sprek dela Zbora proizvajalcev in njegovih odborov, prek takega načina sprejemanja družbenega plana lahko naš delavski razred še neposredneje vpliva na delo in sklepe Zvezne ljudske skupščine.«

matinski kmet, zdaj pa visok državni funkcionar na Hrvatskem, je prvokrat poslanec v Zvezni skupščini zastopa kmete dveh okrajev in dveh mest Dalmacije.

»Prve dni se mi je zdelo, da je kmetijstvo v družbenem planu zastopano. Pozneje sem v razpravi o vseh gospodarskih panogah spoznal, da skupnost letos ne more dati več, kakor je predvideno. Zato pa bo prihodnje leto morala in mogla dati več gmočnih sredstev za pospeševanje te dokaj zaostale gospodarske panoge.«

»Kakšno je vaše mnenje o bodočem delu Odbora?«

»Mislim, da bo pravi pomen našega Odbora prišel do polnega izraza šele ob sestavljanju družbenega plana za prihodnje leto. Zdaj smo dobili celotni pregled gospodarstva in perspektive nižega razvoja ter si pridobili prve izkušnje. Zato sem prepričan, da bo naš Odbor storil pri sestavljanju prihodnjega družbenega plana mnogo več.«

To je nekaj prvih vtisov, zbranih od nekaterih poslancev v kratkih pogovorih med premori na zadnjih dveh sejah Odbora za gospodarstvo Zbora proizvajalcev. Čež nekaj mesecev bodo vtisi določnejši, številnejši in pomembnejši. Al. Petković

Tudi Ante Bojanić, nekoč dal-

PRED RAZPRAVO V FRANČOSKI SKUPŠČINI

Plevenova vrnitev iz Indokine

Ob obhodu indokitajskega bojišča je francoska misija zbrala podatke, ki naj služijo vladi o odločitvi glede na nadaljevanje vojaških operacij

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
 Paris, 1. marca. — Včeraj so odpotovali iz Saigona v Francijo obrambni minister René Pleven, državni tajnik za oborožene sile De Chevigné ter načelnik generalštaba. Le-ti so se mudili tri tedne na indokitajskem bojišču, proučevali položaj in zbirali podatke o pravi moči vietnamskih enot, o neposrednih ciljih njihove ofenzive, o morali Ho Si Minhovih in francoskih enot. Sadovi te ankete, ki jih seveda čuvajo v najstrožji tajnosti, bodo vplivali na sklepe, ki jih bo francoska vlada sprožila glede nadaljnjih vojaških operacij, toda tudi glede njenega stališča, na katerega se bo postavila na bližnji ženevski konferenci.

Pleven je, sodijo, pri anketi posvetil maksimum pozornosti vprašanju najsmotrneje porabe

ameriške vojaške pomoči. Njegov načrt bo slonel na povečani pomoči iz Washingtona, ki jo bodo, kot upajo v Parizu, napovedali še pred ženevsko konferenco in ki bo sad ankete, ki jo je izvedel Harold Stassen.

Indokino, ki znaša zdaj 25 milijonov (gospodarska) in eno milijardo dolarjev (vojaška) letno.

V petek se bo v francoski skupščini začela razprava o Indokini, pred njo pa bo bržkone poročal Pleven. Cilj tega poročila bo, domnevajo, ohraniti francosko javno mnenje, ki je trenutno pripravljeno na privolitev v vojaško kapitulacijo, ki bi imela obliko častnega mira.

B. Pešič

René Pleven

Po vrnitvi z Daljnega vzhoda, je Stassen v Washingtonu izjavil, da je prepričan, da so francosko-vietnamske enote »na tem, da zmagajo v Indokini«, pobijajo s tem pisanje ameriškega tiska, ki je v zadnjem času prikazoval položaj v Indokini zelo črno. Na koncu je izjavil, da bo predlagal povečanje pomoči za

POLOZAJ KOROŠKIH SLOVENCEV Pomen Koroške za sodelovanje med Jugoslavijo in Avstrijo

Izjava dosedanjega vodje Urada za zveze FLRJ v Celovcu Mitje Vošnjaka

Dunaj, 1. marca (Tanjug). Vodja Urada za zveze FLRJ v Celovcu Mitja Vošnjak je v intervjuju, objavljenem v »Slovenskem vestniku«, glasilo koroških Slovencev, izjavil pred svojim odhodom v Beograd, kjer bo prevzel novo službeno dolžnost, da grede čez Koroško najvažnejši mostovi prijateljstva in dobrega sosedstva sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

Poudaril je, da so zadnja leta z vzajemnim razumevanjem uredili mnogo konkretnih gospodarskih in kulturnih vprašanj, ki imajo pomen za obe deželi.

V odgovoru na vprašanje kakšen je položaj slovenske manjšine, je Vošnjak poudaril, da navzlic večjemu razumevanju, ki ga zadnji čas kažejo na Koroškem za potrebe in koristi Slovencev, slednji še vedno niso popolnoma enakopravni.

Sedaj je v veljavi pozitivna zakonska uredba o dvojezičnih šolah, je nadaljeval Vošnjak. Dоследno izpolnjevanje te uredbe in zadovoljiva ureditev drugih spornih vprašanj bosta nedvomno prispevali k nadaljnji ureditvi

Priprave za 8. marca na STO

Trst, 1. marca (Tanjug). — V Trstu in drugih krajih cone A STO se organizacije demokratičnih žensk pripravljajo na praznik 8. marca, Mednarodnega dneva žensk. Ženske organizacije so imele doslej sestanke v središču in tržaških predmestjih Kolonkocvu, Nabrežini in Sestljani.

Na teh sestankih so obravnavale razna gospodarska in socialna vprašanja, zlasti problem sedanje hude gospodarske krize in brezposelnosti, kakor tudi akcijo za izselitev domačega prebivalstva v Avstralijo. Le-to so še zlasti ostro obsodili na vseh sestankih.

Predstavninstvo federacije borcev pri OZN

New York, 1. marca (Tanjug). Svetovna federacija bivših borcev je danes odprla svoje predstavništvo v OZN pod vodstvom Jackquesa Catela, ki se je boril v Franciji med minulo vojno.

Znano je, da ima Svetovna federacija bivših borcev 8 milijonov članov iz 21 držav. Jugoslavija je zlasti dejavna in njen predstavnik, generalni polkovnik Milojevič, je bil izvoljen za podpredsednika federacije.

Stalno predstavništvo Svetovne federacije v OZN se bo, kakor izjavlja Cotel, zanimalo za celotno dejavnost OZN, zlasti za dejavnost na socialnem področju. Federacija ima stalež posvetovalne organizacije v OZN.

DANES PO SVETU Zahodni socialisti in Nemčija

Evropska konferenca štirinajstih socialističnih strank Socialistične internacionale je po dvodnevem delu bila v nedeljo zaključena v Bruslju. Razumljivo je, da je ta konferenca, na kateri so bile v glavnem vodilne zahodnoevropske opozicijske stranke, vzbujala pozornost predvsem zaradi stališča nasproti Nemčiji po berlinski konferenci.

Sodeč po sprejeti resoluciji je ostalo nesprenjeno stališče zahodnih socialistov, da je treba nadaljevati napore glede pogajanj; za združitve Nemčije. To stališče temelji na verovanju — tudi po berlinski konferenci — da je Moskva zainteresirana na tem, da bi v Evropi utrdil varnost in da je le-to možno vzpostaviti na ravnotežju interesov in sil. Tudi zelo obziren in umerjen poziv vsem socialističnim strankam, naj prouče pogoje glede udeleževanja držav v evropski obrambni skupnosti, ki je sredstvo za zagotovitev evropske varnosti, dejansko ne pomeni nič novega. Prav tako kot ni novo niti to, da so edine nemški socialni demokrati glasovali proti temu pozivu, oziroma proti takšni sodbi o evropski obrambni skupnosti.

Posebno pozornost je vzbudilo tudi stališče britanskih laburistov v Bruslju. V nasprotju s prejšnjimi podobnimi konferencami je bilo tokrat njihovo stališče jasno in odločno: laburisti so za oborožitve Nemčije, bodisi v okviru evropske obrambne skupnosti, bodisi atlantskega pakta. Dozvedna nesoglasja laburistov se naba še počakati ali ne, ne tičejo pa se bistva vprašanja. Domnevajo, da je bil namen takšnega odločnega stališča, vplivati na omahljivost nekaterih socialističnih strank, predvsem francoske. Razen tega je znano, da utegne biti stališče britanskih laburistov o evropski obrambni skupnosti odločil-

nega pomena zato, da bi tudi nekateri skandinavski države, v katerih so na krmlju socialni demokrati, ratificirale ta sporazum.

Nič manjše pozornosti ne vzbujajo razprava v laburistični stranki, ki izpričuje vsekakor več kot zgolj »dozvedna nesoglasja«. Znano je, da že dve leti Morrison stoji na stališču, da je dvajset leti neopredeljenih evropski vojski neopredeljenih potreb Dalton in skupina, ki obsega tudi »protibežavne«, sodijo, da oborožena Nemčija pomeni za Evropo nevarnost.

Ta nesoglasja so prišla do izraza tudi v nedavni debati laburistične parlamentarne skupine. Resolucijo »bevanista« Wilsona, češ da še ni čas, da bi izgubili vse upanje v sporazum o Nemčiji, so odklonili s 111 proti 109 glasovi. Atleejeva resolucija, pridobila je 107 glasov, medtem ko je dobila 113 glasov, 104 pa jih je bilo proti. Skupina šteje 235 poslancev, to se pravi, da se jih je precej vzdržalo glasovanja.

Več uglednih laburističnih poslancev je že odkrito nastopilo sprti sklepu večine. Nekateri izmed njih sodijo, da je cilj Morrisonove skupine opominiti francoske socialiste, da bi glasovali za sporazum o evropski obrambni skupnosti.

Bližnja debata v francoskem parlamentu bo pokazala, koliko je na laburistične stranke. Nekateri sodijo, da zgoraj omenjeno razmerje sil prej opogumila nasprotnike kot pristaše evropske obrambne skupnosti. Vsekaror pa nedavno posvetovanje francoskih socialistov ni jasno pokazalo, kakšno je njihovo stališče. Nasprotniki rvporske vojske so bili nedavno močnejši in videti je bilo, kot da se varujejo, da bi ne pokazali kart pred izrednim kongresom stranke, ki se bo kmalu sestala.

V. Testič

HLADNA VOJNA V ZDA (III)

McCarthyjevo izzivanje

Politični škandali prihajajo na dan, kot da je že volilna jesen

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)
 New York, februarja

Odgovarjajoč na poziv Demokratske stranke, naj omili izraze republikanskih voditeljev, kadar govore o opoziciji, je predsednik Eisenhower svetoval, da morajo »stranke z majhno večino govoriti milo v razdobju krize«.

Časi so preneseni za ekstremne nastope, je dejal predsednik ZDA. Čeprav je odklonil komentar o izjavi senatorja McCarthyja, češ da je dvajset let vladanja Demokratske stranke bilo dvajset let narodnega izdajstva, je Eisenhower očito namignil prav na takšne izjave. To mu je prineslo priznanje demokratskega voditelja v senatu Johna, ki je dejal: »Predsednik ravna kot gentleman in Amerikane. Na nesrečo so ga nekateri izmed njegovih svetovalcev spravili v položaj, da jih mora javno obsoditi.«

Izmed prizadetih se je prvi oglasil senator McCarthy. Izjavil je, da se sploh ne bo ravnal po predsedniških nasvetih.

»Prav nič ne nameravam spreminiti smeri svojih govorov,« je izjavil McCarthy v Kaliforniji, na politični turneji, kjer je kdaj pa kdaj poteval z zasebnim letalom petrolejskega magnata iz

San Franciscu Williama Cakera. Na vprašanje, ali je s tem vrigel rokavico predsedniku Eisenhowerju, je McCarthy odvrnil, da predsednik »dobro dela« in da prav gotovo v svoji izjavi ni meril nanj. Istega dne pa je ta isti McCarthy obvestil republikansko zborovanje v Riversideu, da »predsednik dela hude napake«, ker ni ustavil pomoči »narodu, ki trguje s komunistično Kitajsko — Britaniji namreče«.

V američkem tisku pričbujejo vesti o McCarthyjevi turneji na manj važnih straneh. Ne pa na prvih kot prej. Nekateri uredniki trdijo, da ne gre za namerno zanemarjanje tega propagandnega željnega senatorja, marveč za to, da on »nič novega ne pove«. Toda obveščeni opazovalci dajo vedeti, da gre morda za nekaj več kot to: vsaj za tih dogovor, da razvnetemu senatorju ni treba izkazati priznanja z objavami na prvih straneh.

Demokratski nacionalni svet je objavil, da je posul vso pot, po kateri bo šel McCarthy z »zbičkami dejstev«, z dokumentacijo, poslano časnikom po vsej državi, da ne bi nasledil senatorjevim izjavam. »V Washingtonu je to laže, pravijo demokrate, ker McCarthy ve, da so

podatki pri roki in zato ne more trostiti neresnic. V provinci pa je nevarnost večja.« Koliko so bili »priročniki resnice« udeleženi pri tem, ni znano, drži pa, da so ponekod McCarthyja sprejeli sovražno. V Los Angelesu so protestirali s skandiranjem prek zvočnika »makartisti, makartisti«, ko je namreč 4000 njegovih pristašev prihajalo iz kongregacijske cerkve z mitinga, ki ga je imel senator. Čeprav silno počasni, ta izraz vendarle postaja v Ameriki znamenje nezadovoljstva in obsodbe.

Pristaši predsednika Eisenhowerja se razen tega boje, da bi neobzdrani McCarthyjevi napadi na demokrate utegnili ogroziti vladni program. Razpored sil v Kongresu omogoča demokratom, da imajo glavno besedo pri izdaji vsakega zakona. Če ne bi dosegli pozitivnih rezultatov na področju zakonodaje, se republikanci boje, da bi na jesenskih volitvah utegniti biti hudo poraženi.

Vendar medsebojno zmerjanje ni izginilo iz politične prakse voditeljev dveh ameriških strank. Republikanci dolže demokrate izgube Kitajske, krvavenja na Koreji, inflacije, ogromne brezposelnosti za Fair Deal in New Deal, predvsem pa svithotapljenja volhoun v vladni aparate. Predsednik Eisenhower je dejal, da vprašanje »komunistov v demokratični vladi« ne bo volilno geslo jeseni, toda McCarthy in drugi republikanski voditelji še nadalje trdijo, da bo.

Demokrati jim odgovarjajo, da bi bilo bolje, če bi volivcem nudili — če morejo — kak pozitiven obračun svojih uspehov, namesto da napadajo vlado Demokratske stranke za »vse grehe sveta«.

Medtem pa so politični škandali dobili glavno mesto v časnikih. Zdjaj postavijo pred sodišče demokratičnega funkcionarja, obdolženega podkupljivosti, zdaj republikanca, pri katerem so odkrili kako podobno zadevo. Jaša Levi

Zahteve italijanskih delavcev

Rim, 1. marca (Tanjug). Kominformovski sindikati so sprožili protestno akcijo proti tajniku demokratske sindikalne federacije Pastoreju, ki se pogaja z industrijo, naj bi se kar najmanj povečale delavske plače. Povečanja naj bi se gibala med 25 do 800 lir mesečno.

Generalna konfederacija dela je izjavila, da se ne misli pridružiti tej akciji demokratskih sindikatov, saj le-ta pomeni, da se oddaljuje od delavskih koristi, vztraja pa na tem, naj minister za delo Vigorelli skliče predstavniške industrijske in vseh sindikalnih organizacij, da bi se začeli pogajati o sporu glede izravnanja plačnih pogojev v posameznih industrijskih panogah nekaterih italijanskih pokrajin. Če minister za delo po sprejetju zaupnice vladi v skupščini ne stori teh korakov, je Generalna konfederacija dela sklenila nadaljevati s stavkami, ki so bile začasno prekinjene.

Zahodne sile o bonnskem sklepu

Paris, 1. marca (AFP). Francoska, britanska in ameriška vlada se posvetujejo v zvezi s sklepom bonnskega Bundestaga, ki omogoča formiranje zahodnonemških vojaških enot.

Ta sklep Bundestaga je naletel takoj na ugoden odziv Washingtona, medtem ko se je Pariz postavil na održano stališče, sodeč, da je predjudicira sklep francoskega parlamenta o evropski vojski ter o bodočem statusu Zahodne Nemčije.

BRITANSKA PARLAMENTARNA RAZPRAVA

Nesoglasja o obrambi

Churchill bo govoril zadnji — Laburistični dopolnilni predlog

London, 1. marca (Tanjug). Poročajo, da predsednik britanske vlade Winston Churchill ne bo — kakor se sprva domnevali — prvi vladni govornik med razpravo o obrambi, pač pa bo začel razpravo parlamentarni podtajnik v ministru za narodno obrambo Nigel Birch. Do te spremembe je prišlo zato, da bi lahko Churchill govoril na koncu razprave.

Pričakujejo namreč, da bo laburistična parlamentarna skupina tudi letos stavila dopolnilni predlog o zmanjšanju vojaškega roka

od 24 na 18 mesecev in o znižanju skupnih obrambnih stroškov v prihodnjem finančnem letu. Če bodo laburisti v resnici to predlagali, bo potrebno glasovanje na koncu razprave. Churchill baje želi, da bi bil zadnji govornik pred glasovanjem o vladni Beli knjigi o obrambi.

Nocoj so se sešli tudi člani britanskega kabineta in laburistična parlamentarna skupina, da bi dokončali priprave na jutrišnji razpravo. Menda se niti sami laburistični poslanci ne strinjajo med seboj o svojem stališču.

Sodijo, da bo vlada razen tega predlagala zvišanje plač v vojski. Skupni izdatki za obrambo v finančnem letu 1954-55 znašajo 1640 milijonov funtov in to se za tri milijone funtov večji od lanskoletnih izdatkov. V ta znesek je vključenih tudi 86 milijonov funtov, ki jih bo Velika Britanija prejela na temelju ameriške pomoči.

BALKANSKO SODELOVANJE

Novinarji pri Menderesu in Köprülü u

Ankara, 1. marca (Tanjug). — Turški zunanji minister Fuad Köprülü je sprejel danes člane novinarskih delegacij Turčije, Grčije in Jugoslavije. Novinarske delegacije teh dežel so imele konferenco, na kateri so podpisale protokol o ustanovitvi balkanske tiskovne unije. Sinoči je novinarje sprejel predsednik Menderes.

Odmev v Atenah

Atene, 1. marca (Tanjug). Vsi današnji popoldanski atenski časniki so objavili na prvih straneh izjave, ki sta jih dala direktorju Tanjuga državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović ter turški zunanji minister Fuad Köprülü.

V naslovih, pod katerimi so izjave natisnjene, poudarjajo časniki, da je balkanski sporazum »opravičil pričakovanja držav članic« in da je »utrdil fronto miru«.

Izjavo grškega zunanjega ministra Stefanopulosa direktorju Tanjuga, so grški časniki objavili že včeraj.

Sprejem v Ottawi

Ottawa, 1. marca (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Ottawi Rajko Djermanović je priredil večerjo na čast britanskega generalnega guvernerja v Kanadi Masseyja.

Hammarskjöld v Caracasu

New York, 1. marca (Reuter). Generalni tajnik OZN Hammarskjöld je odpotoval danes z letalom v Caracas, da bi se udeležil otvoritve medameriške konference. Dejal je, da bo do četrtke ostal v Venezueli. To je njegov prvi obisk v Latinski Ameriki, odkar je postal generalni tajnik OZN.

KOREJA

Singmanrijevičina

Fusan, 1. marca (AFP). Sing Man Ri je danes ponovno zagrozil, da bo Severno Korejo napadel, če bo potrebno. Panmunjomsko premirje je imenoval »samotno predajo«. Poudarjajo, da Korejci ne bodo nikdar privolili na razkosano deželo, je Sing Man Ri izrazil upanje, da ga bodo zavezniki podprli pri njegovem početju. »Če tega ne bodo storili,« je zaključil Sing Man Ri, »bomo sami šli na Sever.«

Izmenjava razseljenih oseb

Pan Mun Jom, 1. marca (Reuter). Združenemu poveljstvu so danes izročili 19 civilnih oseb, ki so jih pred tremi leti ujeli v Seoulu in odpeljali v Severno Korejo. Danes je namreč prvi dan izmenjave razseljenih oseb na temelju sporazuma o premirju. Združeno poveljstvo bo jutri izročilo kitajsko-severnokorejskemu poveljstvu 37 Korejcev, ki so zahtevali, naj jih repatriirajo v Severno Korejo.

LIBANON

Nova vlada

Beirut, 1. marca (AFP). Kriza libanonske vlade, ki je trajala več dni, se je danes dopoldne končala. Tukaj je bilo uradno sporočeno, da je Abdalrah Jafi sestavil novo libanonsko vlado. Jafi je pred tem dva krat zavrnil mandat za sestavo vlade, ki mu ga je poveril predsednik republike.

LAOS

Francoska protiofenziva

Vietnam, 1. marca (AFP). Francoska laoska ofenziva v srednjem Laosu se razvija na področju, ki leži 45 km vzhodno od Takheka. Francoske laoske enote so napredovale za približno 40 km ter streljale s topovi nasprot nikove čete.

STO

Stanovanjska stiska

Trst, 1. marca (Tanjug). V Trstiu, ki ga je spričo hude brezposelnosti prizadela velika kriza, je tudi stanovanjsko vprašanje hudo pereče. V predmestjih in celo v mestnem središču so mnoge družine prisiljene stanovati v kletih, starih hišah ali

raznih zapuščenih skladiščih. Nekateri prebivalci Trščice so se morali za teči v nestabilne in na hitro roko zgrajene barake brez oken in razsvetljave.

SZ

»Pravda« o Ženevi

Moskva, 1. marca. TASS sporoča, da davišnja »Pravda« sodi, da skli-

canje ženevske konference o Koreji in Indokini pomeni uspeh miroljubnih sil, ki so zainteresirane na popuščenju mednarodne napetosti. Vendar časnik pričakuje, da agresivne sile na Zahodu ne bodo štedile s trdom, da bi zavrijo uspešno delo konference in sicer tako, da ne bi mogla sprejeti konkretnih sklepov. Časnik piše, da v azijskih deželah

Severnokorejci, ki so odklonili repatriacijo, so zažgali pred odhodom ujetniško taborišče

IZ NASEGA KMETIJSTVA

Letošnja zima ni dosti škodila posevkom

Mnenje nekaterih pomembnih kmetijskih strokovnjakov

Jesenska setev je bila opravljena v zelo težavnih pogojih. Suša in pogosti vetrovi, ki so odnašali že tako malo količino vlage v zemljo, so malone onemogočili delo v kmetijstvu.

A dalje? Kakšno bo letošnje leto — rodno ali težavno, kakor so bila težavna povojna sušna leta? Za odgovor na to vprašanje smo se obrnili na naše najuglednejše kmetijske strokovnjake in manstvene delavce. Čujmo, kaj pravijo:

inž. Milun Ivanović: Celotni pridelek pšenice ne bo znatno pod povprečjem

V razmerah, v katerih je bila setev opravljena, nismo storili posebnih ukrepov, nam je rekel inž. Ivanović, šef kmetijske službe v Zveznem zavodu za gospodarsko planiranje. Med pripravami na pomladna dela pa smo

za ozimino, zlasti za pšenico, predvideli dva osnovna ukrepa: zagotovili smo 1000 vagonov semena jare pšenice, če jo bo treba posejati na poljih, kjer se ozimna ni obnesla, razen tega pa bomo dobili 20.000 ton dušičnih gnojil za okrepitev posevkov.

Za povečanje storilnosti

Ljubljana, 1. marca. Strojni inženirji in tehniki v Ljubljani so na večeršnjem ustanovnem obnem zboru ustanovili podružnico Društva strojnih inženirjev in tehnikov Slovenije.

V razpravi o nalogah svoje organizacije so člani podružnice poudarjali, naj bi bila ena od sedanjih glavnih nalog pomoč k dvigavanju proizvodnosti dela v podjetjih. V ta namen bodo organizirali razna posvetovanja s članstvom podružnice, kakor tudi z drugimi strokovnjaki in člani organov delavskega samoupravljanja, dajali bodo konkretne predloge za izboljšanje organizacije dela v podjetjih in podobno.

Vse te naloge so zaupali novemu 7-članskemu upravnemu in 3-članskemu nadzornemu odboru. K. M.

razpolago. To pomeni, da je treba, če so posevki slabotni, razredčiti — kar je treba pač pričakovati vsaj v Vojvodini — njihovo pravočasno zbrnati in žito potresti umetnih gnojil. Vojvodina bo dobila iz tujine razen količin, ki jih bo nudila domača industrija, 2000 ton umetnih gnojil.

V normalnih letih smo porabili za pognojitev in povečanje donosa 2 do 7 metrskih stotov umetnih gnojil na hektar. Letos pa bodo umetna gnojila pripomogla, da bo ozimina hitreje rasla. Z uporabo umetnih gnojil bomo do-

tino. Toda le, če bo spomladni zemlja dovolj vlažna in če bomo potem, ko bo skopnel sneg, uporabili vse potrebne agrotehnične ukrepe. Zelo dobre letine nikakor ne moremo pričakovati. Za zdaj lahko pričakujemo nekatere velike težave v pomladni setvi. Vsi kmetje se že pridno pripravljajo nanjo. Na kmetijskih posevkih in zadrugah že pripravljajo seme, orodje in stroje, že sklepajo pogodbe s strojno traktorsko službo, razdeljujejo delo in določajo, kdaj bodo sejali.

R. G.

Pozimi na podeželju: vaške perice ob potoku

segli ob ugodni pomladi — vlage pa je v zemlji že dovolj — malone normalen donos.

Kmet Jerko Segin: Za vinograde je bila letošnja zima normalna

V Petrovaradinu se kmetje večinoma ukvarjajo s vinogradništvom. Zato smo se obrnili na starega vinogradnika Jerka Segina, da bi nam povedal, kako je s posevki. Govoril je samo o tem, kako so vinogradi prezimili.

»Za vinograde je bila letošnja zima normalna,« je rekel Segin. »Visok sneg je ščitil vinsko trto pred mrazom. Nekoliko me skrbi samo to, da smo imeli nekega dne 20 stopinj pod ničlo. Lani je obrodila trta dobro in v začetku letošnje zime je bila nevarnost, da bi pozebila. Ker pa je šlo samo za en dan, se to ni zgodilo.«

Strokovnjak Hrvaške: Vendar lahko pričakujemo normalno letino

O tem, kakšno je sedanje stanje posevkov na Hrvaškem, kaj vse so tam ukrenili, da bi bil donos dober, in kako kaže letošnja žetev, smo govorili s prof. dr. Mirkom Kolčem, inž. Bogdanom Jugom, direktorjem republiškega zavoda za agroekologijo, in inž. Brankom Sečanom, direktorjem Republiškega zavoda za poljedelstvo. Sodeč po izjavah teh treh uglednih strokovnjakov in znanstvenih delavcev lahko vzhic nekoliko prizadetim posevkom pričakujemo letos povprečno le-

to. Zato ima za letos in prihodnja leta uprava Mestnega vodovoda obsežne načrte. Letos naj bi predvsem dogradili vodnjake. Tako je predviden, ker je vode premalo. Marsikateri pa tožijo, da so prispevali, ki jih plačujejo vsak mesec za vodo, občutno previsoki, zlasti, ker je Mestni vodovod ustvaril lani precejšen dobiček. Toda, kako je dejansko s to stvarjo?

Predvsem je dejstvo, da je bil Ljubljanski vodovod vso dobo stare Jugoslavije zanemarjen in se do leta 1947 ni zanj ničesar storilo (čepur je v stari Jugoslaviji prav vodovod prispeval mestni občini tudi do 7 milijonov din). Leta 1965, ko so v Ljubljani zgradili vodovod, so položili tudi prvi cevovod, ki je dovaljal vodo v mesto z manj kot 300 prebivalci.

Dve leti nato so zgradili drug cevovod. In pri tem je ostalo do pred nekaj leti, če izvzamemo, da so zaradi razširitev mesta v času med obema vojnoma morali razširiti omrežje na nove ulice in napraviti nove hišne priključke. Šele leta 1947 so zgradili občutnega pomanjkanja vode morali začeti tudi z novimi investicijami. Najprej je bilo treba vedeti, ali si lahko privoščimo vodnjake v Klečah ter nov cevovod v mesto po Litostrojski ulici v Spodnje Šiško. Novo cevovode so položili na Dolenjski in Tržaški cesti, sicer pa so vsa dela koncentrirali predvsem na nove vodnjake v Klečah, Jaršah in Sentvidu. Iz Jarš pa je novi cevovod šel do Jarš in do mesta.

Toda prav zdaj je Mestni vodovod sredi največjega dela, da se vprašanje vode v Ljubljani dokončno ure-

KAJ MISLIJO SINDIKALNE ORGANIZACIJE O PLAČNEM SKLADU V TRGOVINI

Podjetja bi težko obračunavala promet vsak mesec sproti — Usoda malih, pasivnih poslovalnic

Zadnji plenum Mestnega odbora sindikata trgovskih delavcev v Ljubljani je razpravljal o reorganizaciji v trgovini. Poudaril je, da pomeni določevanje plačnega sklada po odstotkih od doseženega prometa izpopolnjevanje novega plačnega sistema. Trgovskih podjetij na ta način ne bo stimuliral dohodek, ampak promet, s čemer dobiva trgovina čedalje bolj uslužnostni značaj, ne bo težila predvsem za visokimi cenami, ampak postaja le poslednik med proizvodnjo in potrošniki.

Vendar je plenum menil, da bo treba pri odmerjanju odstotka od prometa upoštevati specifičnosti posameznih strok in krajev, kjer je ta ali ona trgovina. Sindikalne podružnice in trgovskih podjetjih seveda ne bodo smele prepustiti predlaganje tega odstotka le knjigovodstvom, ampak naj na podlagi dokumentiranih analiz zavzemajo svoja stališča. Pojavlja se tudi vprašanje, kako naj bi potem obravnavali plače. Če bi ljudski odbori zahtevali, da morajo trgovska podjetja obračunavati plačni sklad oziroma promet vsak mesec sproti, bi se mnoga podjetja, recimo v izvensezonskem času, lahko znašla v hudih škripcih, zato naj bi bilo to obračunavanje le na vsakih nekaj mesecih, v vmesnem času pa bi v podjetjih prejemale le akontacije.

Glede plačnega sistema v podjetjih, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino, je plenum smatral, da tu ne bi ustrezalo določevanje plačnega sklada po odstotkih od doseženega prometa, marveč bi kazalo polskati drugačno rešitev. Posebej se je plenum zaustavil pri reorganizaciji špecerijske mreže. Mnoge manjše poslovalnice te stroke, ki so na odročnih krajih, poslujejo z izgubo, vendar morajo biti zaradi krajevnih potreb. Dolej so njihovo izgubo nadomeščala matična podjetja. Če pa se te male poslovalnice osamosvojijo, bo nastalo resno vprašanje, kako naj postanejo aktivne, da bi lahko živele. Ali naj prodajajo blago nekoliko dražje, kakor poslovalnice na prometnejših krajih? Glede tega se plenum ni mogel zediniti. Male, samostojne poslovalnice, ki zaposlujejo le enega ali dva uslužbenca, bi prišle v stisko tudi tedaj, če bi kak uslužbenec zbolel ali zaradi kakega drugega vzroka izostal iz službe. Na plenumu je bilo zaradi tega slišati mnenje, naj bi se takšne manjše poslovalnice dogovorile z večjimi podjetji, ki naj bi jim v takih primerih priskočili na pomoč s svojimi uslužbenci.

M. Z.

Je voda v Ljubljani res predraga?

Ce bo šlo vse po sreči, bo v treh letih ljubljanski vodovod urejen

Ljubljana slovi kot mesto z najboljšo vodo v Sloveniji. In vendar se Ljubljanci, zlasti v poletnih mesecih, še pritožujejo nad vodovodom, ker je vode premalo. Marsikateri pa tožijo, da so prispevali, ki jih plačujejo vsak mesec za vodo, občutno previsoki, zlasti, ker je Mestni vodovod ustvaril lani precejšen dobiček. Toda, kako je dejansko s to stvarjo?

Predvsem je dejstvo, da je bil Ljubljanski vodovod vso dobo stare Jugoslavije zanemarjen in se do leta 1947 ni zanj ničesar storilo (čepur je v stari Jugoslaviji prav vodovod prispeval mestni občini tudi do 7 milijonov din). Leta 1965, ko so v Ljubljani zgradili vodovod, so položili tudi prvi cevovod, ki je dovaljal vodo v mesto z manj kot 300 prebivalci.

Dve leti nato so zgradili drug cevovod. In pri tem je ostalo do pred nekaj leti, če izvzamemo, da so zaradi razširitev mesta v času med obema vojnoma morali razširiti omrežje na nove ulice in napraviti nove hišne priključke. Šele leta 1947 so zgradili občutnega pomanjkanja vode morali začeti tudi z novimi investicijami. Najprej je bilo treba vedeti, ali si lahko privoščimo vodnjake v Klečah ter nov cevovod v mesto po Litostrojski ulici v Spodnje Šiško. Novo cevovode so položili na Dolenjski in Tržaški cesti, sicer pa so vsa dela koncentrirali predvsem na nove vodnjake v Klečah, Jaršah in Sentvidu. Iz Jarš pa je novi cevovod šel do Jarš in do mesta.

Toda prav zdaj je Mestni vodovod sredi največjega dela, da se vprašanje vode v Ljubljani dokončno ure-

di. Zato ima za letos in prihodnja leta uprava Mestnega vodovoda obsežne načrte. Letos naj bi predvsem dogradili vodnjake. Tako je predviden, ker je vode premalo. Marsikateri pa tožijo, da so prispevali, ki jih plačujejo vsak mesec za vodo, občutno previsoki, zlasti, ker je Mestni vodovod ustvaril lani precejšen dobiček. Toda, kako je dejansko s to stvarjo?

Predvsem je dejstvo, da je bil Ljubljanski vodovod vso dobo stare Jugoslavije zanemarjen in se do leta 1947 ni zanj ničesar storilo (čepur je v stari Jugoslaviji prav vodovod prispeval mestni občini tudi do 7 milijonov din). Leta 1965, ko so v Ljubljani zgradili vodovod, so položili tudi prvi cevovod, ki je dovaljal vodo v mesto z manj kot 300 prebivalci.

Dve leti nato so zgradili drug cevovod. In pri tem je ostalo do pred nekaj leti, če izvzamemo, da so zaradi razširitev mesta v času med obema vojnoma morali razširiti omrežje na nove ulice in napraviti nove hišne priključke. Šele leta 1947 so zgradili občutnega pomanjkanja vode morali začeti tudi z novimi investicijami. Najprej je bilo treba vedeti, ali si lahko privoščimo vodnjake v Klečah ter nov cevovod v mesto po Litostrojski ulici v Spodnje Šiško. Novo cevovode so položili na Dolenjski in Tržaški cesti, sicer pa so vsa dela koncentrirali predvsem na nove vodnjake v Klečah, Jaršah in Sentvidu. Iz Jarš pa je novi cevovod šel do Jarš in do mesta.

Toda prav zdaj je Mestni vodovod sredi največjega dela, da se vprašanje vode v Ljubljani dokončno ure-

Devizni tečajji 1. marca 1954

Table with columns: Valuta, Ljubljana, Zagreb, Sred. drž., Ažlo v %

Danes so bili večji zaključki v USA dolarjih, egipt. funtih (prod. Tvorica duška Ruše) ter turških dolarjih (Slovenija Impex). Promet je znašal 42,6 milijonov din. Tečajji umirjeni na ravni zadnjih srednjih tečajev. Prihodnji posebni sestavek za grane 117 do 119 bo v četrtek dne 4. t. m.

Latakija, februarja

Levantu, v njegovem sirskega delu, v bližini nekdanjega fenicijskega mesta gradno novo luko. Primorsko mestece Latakija bržda še ne slutiti, kakšne spremembe bodo povzročile v njegovem življenju dela, ki so se jih po naročilu sirske vlade lotili jugoslovanski inženirji in delavci na malone nedostopnih in divjih obalah. Nova luka bo največja v Levantu in zato se je niti Aleksandra niti Beirut ne veselita.

MINISTER JAVNIH DEL SIRIJE O DOSEDANJEM DELU

Uresničevanje tega velikega načrta je sirska vlada po licitaciji, na kateri so sodelovale velike svetovne tvrdke, zaupala jugoslovanskemu podjetju »Pomorsko gradjevno« iz Splita. Rok je znašal 50 mesecev in luka naj bi izročili prometu konec l. 1956. Stroški bodo znašali blizu 8 milijonov dolarjev. Pogodba določa, da bo gradbeno podjetje dobilo 2000 sirskega lir dnevno za vsak dan do graditve luke pred določenim rokom, če pa je dotlej ne bi zgradilo, bo moralo vsak dan plačati 500 dolarjev penala. To je prvo delo tako velikega obsega, ki so ga jugoslovanska pod-

Jugoslovani grade na večje pristanišče na Bližnjem vzhodu

jetja dobila na Srednjem vzhodu. Da bi bralci »Borbe« dobili čim popolnejšo sliko o načinu, kako naše podjetje gradi luko v Latakiji, smo naprosili ministra za javna dela Sirije g. Fathala Aisuna, naj nam pove svoje mnenje o delih v Latakiji. Takole nam je pripovedoval:

Dela v Latakiji smo zaupali jugoslovanski družbi »Pomorsko gradjevno« podjetje Split. V začetku je šlo dokaj počasi. Nedavno pa so dela tako napredovala, da lahko upamo, da bo ta veliki načrt uresničen v določenem roku. Treba je tudi poudariti, da se dela razvijajo za dovolj. Zgraditev latakijske luke bo znatno pripomogla gospodarskemu napredku Sirije, ki doslej ni imela lastnega pristanišča, ker bo olajšala avoz in izvoz.

vsekakor zgraditev poldrugi kilometer dolgega nasipa pred luko. V nemirno morje bodo morali vgraditi 1.200.000 kubikov kamnja, da bo luka dobro varovana. V preseku bo imel nasip obliko trapeza z 80 m širokim temeljem. Na površini morje pa bo imel 12,5 m. Kamenje, ki ga mečejo v ta trapez, je razdeljeno v pet kategorij. Najtežji kamni tehtajo do 20.000 kg.

Pred začetkom graditve nasipa so opravili laboratorijske raziskave, da so dognali, kolikšen pritisk bo vzdržal nasip ob razburkanem morju. To delo so opravili v Delftu na Holandskem, kjer so v laboratoriju napravili model nasipa v raznih fazah graditve.

TOVARNA BETONA IN VELIKI KAMNOLOM

Da bi izdelali betonske bloke po 60 ton, so na gradbišču zgradili tovarno betona, ki obratuje malone avtomatično in vlije na dan 6 takšnih blokov. Za zgraditev vse luke bodo porabili

100.000 kubikov betona, za zgraditev nasipa in ostalih del v pristanišču pa poldrugi milijon kubikov kamnja. Cement vozijo iz Jugoslavije, za kamen pa so v Budži Islamu, oddaljenem 14 morskilj milij od gradbišča, odprli nov velik kamnolom.

V Budži Islamu je zdaj tudi glavni del gradbišča. Tam dela tudi polovica Jugoslovancev, ki so prišli graditi to luko. Razen njih je zaposlenih še kakih 500 domačih delavcev. Lomljenje kamnja in mišanje vodi ing. Miroslav Zeleski, ki že nad 20 let dela v rudarstvu. Iz rudnika Siveriča je pripeljal s seboj svoja dva delavca minerja Mila Vukavica in poslovojdjo Svetozara Basto. To gradbišče, dolgo 2 km in opremljeno z najmodernejšo mehanizacijo, bo v začetku aprila doseglo polno zmogljivost. Kakor na gradbišču luke, tako imajo jugoslovanski delavci tudi v kamnolomu naselje z menzo, delavnico, postajo za prvo pomoč itd. Za potrebe bodoče luke so zgradili posebno elektrarno na nafto.

NALOGA MORNARJEV NI LAHKA

Gradbišče ima svoj poseben sektor za opravljanje plovne mehanizacije. Na čelu sektorja je kapetan Ive Antunović. Mirno lahko rečemo, da naloga naših mornarjev na teh nevarnih obalah nikakor ni lahka, ker človek nikoli ne ve, ali bo vreme ugodno in morje mirno. To najbolj dokazuje slika, ki jo vidiš iz hotela »Kazina«, kjer to nemirno morje še zdaj razbija ostanke nekdanjega našega remorkerja »Radnika«. Na remorkerju, ki je vlekel plovni žerjav, se je v nevihti pretrgala jeklena vrvi in se zapletla okrog ladijskega vijaka. Žerjav je prevzel drug remorker. »Radnika« pa se je zasilal. Ponoči je prihrumela še hujska nevihta. »Radnik« se je pretrgala vrvi pri sidru in vihar ga je čedalje bolj gnal proti kamnitim obali. Vzlic prizadevanju posadke ladje ni bilo mogoče rešiti, marveč je zavozila na plitvino pred hotelom »Kasino«. Bila je še sreča, da valovi remorkerja niso tre-

ščili ob pečine, kar bi bilo zahtevalo tudi človeške žrtve.

V Latakiji dela skupaj kakih 150 jugoslovanskih delavcev, inženirjev, tehnikov in mornarjev, specializiranih za specialna pomorska dela. Na gradbišču deluje 9-članski odbor kot nekdaj nekdanjega sveta. Stevilo jugoslovanskih delavcev je omejeno s pogodbo in naši ljudje napenjajo vse sile, da bi čimprej izučili domače delavce v raznih strokah, zlasti v ravnanju s težkimi gradbenimi stroji. Kasih 50 arabskih delavcev se je že naučilo samostojno delati z različnimi stroji.

Razen stanovanj imajo graditelji luke tudi čitalnico z dnevnim tiskom iz Jugoslavije, radio aparat, šah in kegljišče. Vsak petek imajo prosto, in tedaj domače prebivalstvo obiskuje gradbišče. Kolektiv, ki gradi luko Latakija, prvo pristanišče Sirije in največje na vsem Srednjem vzhodu, uživa velike simpatije domačega prebivalstva. Ti ljudje domačega prebivalstva, ki so zdaj privikrati zvedeli nekaj več o Jugoslovanih, mnogi izmed njih pa že kar dobro govore jezik prijateljske francoske Jugoslavije, namesto francoskega, ki ga je uporabljal nekdanji mandatorski okupator. Zdravko Pečar

KULTURNI OBZORNIK

KAKOVOST KNJIG

glavni kriterij v založniški dejavnosti

Da bi bila založniška dejavnost uspešna in dobra, in da bi se javnost bolj zanimala zanjo, bi morale založbe s svojimi programi za tekoče leto stopiti pred širšo javnost

Konec lanskega leta je bilo v sklopu naših založb neprodanih knjig za 1 milijardo 700 milijonov...

Nov portret Borisa Kidriča

Ni dolgo tega, ko je naš znani kipar Ivan Sajevič končal svojo novo plastiko, portret Borisa Kidriča...

Borisa Kidriča ni mogel delati po modelu, zanj je uporabil fotogram...

Kulturne beležke

Tone Kralj razstavlja v Mali galeriji

Od večeraj razstavlja svoja dela v Mali galeriji Tone Kralj. Značil je v javnem delom takoj po prvi svetovni vojni...

Delo reškega konservatorskega zavoda

Reški konservatorski zavod je na pravi lani vrsto pomembnih konservatorskih del na področju Istrske hrvaškega Primorja...

pisateljev (v ogromni večini zahodnih) tudi po teh prvih osnutkih programov, ki bi prišli v poštev za tiskanje, snaha 1900. Zato kaže, da pri izbiri niso predvsem upoštevali kakovosti del...

Treba je pozdraviti ukrepe koordinacijskega odbora založnikov glede programov, da bodo realni in knjige dobre. Upamo, da bodo naši kulturni in prosvetni delavci založbam pri tem pomagali...

René Clair:

„Oženil sem se s čarovnico“

Klasična komedija lahke ironije, izvirnosti, humorja in blestečih duhovitosti

»I MARRIED A WITCH«. Scenarij: Robert Pirosh in Marc Connelly. Režija: René Clair. V glavni vlogah: Victoria Lake, Fredric March, Susan Hayward...

Vtis, ki nam ga zapusti ta Clair-ova »fantazijska komedija«, narejena v slabšem, ameriškem obdobju njegove ustvarjalnosti, se izraža v ne docela izdiferencirani, a vendar polno ostvarjeni, iz živga umetnikovega udarca vzvalovani čustveni intonaciji...

vsebine in oblike, kakršno doživi samo koncepcija resničnega genija. Ta koncepcija je v filmu »Oženil sem se s čarovnico« evokacija svečnega ženskega v življenju — teme, ki je v vseh Clair-ovih delih po malem našla prostora...

Pred premiero Nušičeve komedije »Svet« v beograjskem Narodnem pozorišču

Narodno pozorišče bo imelo v petek 5. marca premiero znane Nušičeve komedije »Svet«, ki jo bo režiral Radomir Plaović...

Prizor iz filma »Oženil sem se s čarovnico«

Zelo resni konkurentje so Hajduk, Dinamo in Crvena zvezda, Splitanski imajo točko, toda tudi one tekmo več. V Splitu se bodo kosili s Sarajevom, Partizanom, Proleterjem in Vojvodino...

Prizor iz filma »Oženil sem se s čarovnico«

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

DRUGO PISMO KARLA KLANČNIKA IZ FALUNA

Najzanimivejše - tek na 15 km

Večera smo prejeli drugo pismo Karla Klančnika iz Faluna. Sicer piše o dogodkih, ki so nam več ali manj znani iz dnevnih poročil, vendar jih zaradi nekaterih zanimivosti objavljamo...

Posebno slavnostno razpoloženje je bilo na svetovnem smučarskem prvenstvu, ko so bili na programu skoki za kombinacijo. Nastopilo je 33 tekmovalcev. Vsak je lahko trikrat skočil. Dva najboljša skoka sta bila ocenjena. Pred tekmovalcem so dovolili vsem skakalcem, tudi tistim, ki niso tekmovali, da so izvedli dva skoka...

Naši tekači niso imeli sreče. Prerablajo so mazali smučke. Tudi proga je bila za njih pretežavna in prehitra. Nedvomno bo treba doma organizirati tekmovalca v tekih na težavnih progah. Zaradi tega so dosegli podvprečne rezultate. Sani naše so se jezili zaradi te »vražje maže«.

Po tekmovalstvu so organizatorji priredili velik zabavni večer za vse tekmovalce. Ker so vsi udeleženci prvenstva nastanjeni po okolici, da-leč drug od drugega, je večer minil v medsebojnem spoznavanju. Prireditelj je pripravil lepe pevski programe. Tudi ples je bil nekaj posebnega. Na vabilih so bila napisana imena vseh tekmovalcev in vodil posameznih reprezentanc. Domača dekleta so vlekla ta vabila kot tekmovalci startne številke. Izražani je moral potes večer posvetiti »srečnemu dobitniku«.

Karel Klančnik

S prvenstva v Falunu. Levo: Pogled z vrha skakalnice, na kateri so se pomerili najboljši smučarski skakalci na svetu. Zgoraj: V teku štafete 3x5 km za ženske je prišlo na progi do incidenta med Polkunovo (Finska) in Kosirevo (SZ). Pri prehitevanju sta druga drugo na vse načine ovirali tako, da sta si konec koncev »skočili v lase«. Slika prikazuje to »prerivanje« na progi.

Slabi so v doskoki. Kot smo slišali na prvenstvu, vzdalejo doma številne mlade skakalce, ki bodo v prihodnjih letih igrali pomembno vlogo med najboljšimi. Od naših tekmovalcev je tokrat skakal samo Rogelj. Izvedel je dva zelo lepa skoka. Naši skakalci so se v ponedeljek 15. februarja udeležili tekmovalca na mali skakalnici v Gåle. Dopuščala je skoke do 33 m. Zmagal je Japonec Yoshizawa, ki je skočil obkraj 31 m.

Terentijev. Le-ta je skoraj brez tehnike, ima pa zato izredno kondicijo. Zanimivo je, da so ob vsaj progi številni finski funkcionarji ves čas bodrili svoje tekmovalce. Po tekmovalstvu moških so nastopile ženske štafete 3x5 km. Za prvo mesto so se ogorčeno borile Rusinje in tekmovalke Finske. Od starta pa vse do cilja po končni predaji so se borile za vsako desetino sekunde. Zmagale so Rusinje.

GORENJSKO SAHOVSKO PRVENSTVO

Prvo in drugo mesto si delita Cuderman in Sicerl

Radovljica, 1. marca. Večera je bilo odigrano 13. kolo gorenjskega sahovskega prvenstva. Rezultati: Jan Sicerl remi, Misjak : Strumel 0:1, Fajon : Pogačnik remi, Cuderman : Galof remi, Bavdek : Korosec remi. Končno stanje: 1.-2. Cuderman, Sicerl 8,5 3.-5. Bavdek, Pogačnik, Strumel 7,5. Misjak 7, 7. Fajon 6,5 8. Korosec 6, 9.-10. Roblek, Zorman 5, 11.-12. Galof, Jan, 13. Stefe 1 točka. Mojsirska kandidata Cuderman in Sicerl bosta odigrala dvoboja za naslov prvaka Gorenjske 1954. Na turnirju sta osvojila prvo kategorijo mladit Kranjčan Bavdek in Strumel (Jesenice). Potrdili so I. kategorijo Pogačnik, Misjak (Kranj), II. kategorijo pa Galof in Zorman (oba Radovljica). Stockholm, 1. marca. Na prvi današnji tekmi svetovnega prvenstva hokeja na ledu je CSR premagala Finsko 12:1 (3:0, 4:1, 5:0). Aoro, 1. marca. Na svetovnem prvenstvu v smučanju je bila v smuku za ženske prva Ida Schöpfer (Švica), druga pa Trude Klecker (Avstrija).

III. ZASEDANJE SVETA GOSPODARJEV PLANINSKIH DRUŠTEV

Živahno in koristno razpravljanje

Večera so se zbrali gospodarji planinskih društev. Razpravljali so o gospodarskih problemih, s katerimi se morajo boriti planinska društva, in izdelali predloge za skupščino Planinske zveze Slovenije, ki bo 3. in 4. aprila v Mariboru. Zasedanja se niso udeležila vsa društva. Pogrešali smo gospodarje PD Radovljica, Celje, Trzin in Kamnik. Vsa poročila so bila zelo izbrana, razprava pa je bila živahna. Največ so razpravljali o gradnjah, o proračunu PZS, GRS, o Planinskem vestniku, o pomanjkljivosti v upravi planinskih postojank in njeni administraciji, o kategorizaciji postojank itd. Sestavljali so prioritetni investicijski plan za leto 1954-55. Pogovorili so se tudi o zemljiško knjižni ureditvi planinske imovine itd. Načelno so se sporazumeli, da bo v prihodnje PZS investiral le one postojanke, ki so že v gradnji, pa še niso dokončane, nato pa večja popravila postojank. Soglasno so udeleženci zasedanja sprejeli novi gospodarski sistem v planinskem gospodarstvu in zadolžili gospodarsko komisijo, da do skupščine izdela konkretne predloge.

planinskih postojank in njeni administraciji, o kategorizaciji postojank itd. Sestavljali so prioritetni investicijski plan za leto 1954-55. Pogovorili so se tudi o zemljiško knjižni ureditvi planinske imovine itd. Načelno so se sporazumeli, da bo v prihodnje PZS investiral le one postojanke, ki so že v gradnji, pa še niso dokončane, nato pa večja popravila postojank. Soglasno so udeleženci zasedanja sprejeli novi gospodarski sistem v planinskem gospodarstvu in zadolžili gospodarsko komisijo, da do skupščine izdela konkretne predloge.

PO XVIII. KOLU ZVEZNE LIGE

Kandidati na spolzkih igriščih

Do konca le še šest kol — Kandidati za prvaka: Partizan, Hajduk, Dinamo, Crvena zvezda — Najresnejši kandidati za izpad: Odrad, Radnički in Rabotnički

Nedeljske tekme so bile odigrane na spolzkih igriščih. Čeprav je dvema kandidatom za prvaka spodrsnilo in sta izgubila dragoceno točko, položaj se ni nič jasnejši. Do konca pa je ostalo le še šest kol...

TRJEJE ALI STIRJE KANDIDATI ZA PRVAKA

Teoretično je zdaj pet kandidatov za prvaka. V četrtki, ki bodo odigrali zaostale tekme XVII. kola, se bo številno kandidatov zmanjšalo. Ostali bodo štirje, če bo Crvena zvezda zmagala, trije pa, če se bo Vojvodina vrnila v Novi Sad s točkami. Kolikor pa bo Partizan izgubil kakšno točko, se bo položaj v četrtki spet zapletel, tako kot lani.

Proleterja, Odradu, Vojvodini in Vardaru. Čeprav si je Crvena zvezda zmanjšala možnosti s tradicionalnim porazom v Splitu, vendar ni na slabšem od Dinama in Hajduka. V Beogradu bo igrala z Vojvodino. Odradem, BSK, Sarajevom in Partizanom, po dvakrat pa bo gostovala v Zagrebu in Skoplju.

Vojvodina je dejansko kot kandidat odpadla. Le 23 točk je zbrala, najslabšo gol razliko ima in najtežavnostni razpored preostalih tekem. Takšne so videti možnosti na papirju. Toda izkušnje so pokazale, da se na to klub ne morejo opreti. Vse kolo prinese kako presenečenje. Izgubna točka pa kot bi mignil preobratno položaj...

OSTRA BORBA V NEVARNI CONI

Tudi v spodnjem delu lestvice je položaj zamotan — osem moštvev je v njej! Nekdo je sredi nevarne cone, nekdo na robu, toda vsi so blizu. Najresnejši kandidati za izpad so Odrad, Radnički in Rabotnički. Lublinski nogometni imajo minimalne možnosti, da se rešijo. Sprito razporeda preostalih tekem bodo je stekla zbrali več kot 14 točk. To pa je premalo.

Radnički in Rabotnički sta kandidata šteje 2. Bržkone bo ena točka ali gol razlika odločila, kdo bo drugo moštvo, ki bo zapustilo družbo najboljših. Ogrožena sta tudi Lokomotiva in Proleter, toda nabrže se bosta izmuznila. Več točk imata od ostalih kandidatov in boljši razpored tekem. BSK, Vardar in Sarajevo so na meji nevarne cone, po drugi plati pa bliže zlati sredini, kjer domuje Spartak.

Pa vendarle je tudi tu igrišče spolzko. Borba bo še bolj ogorčena, kot tiste, ki bodo odločile, kdo bo prvak. V preostalih šestih kolic bo še huje.

KVALIFIKACIJSKA TEKMA ZA SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Brazilijska : Čile 2:0 (1:0)

V okviru kvalifikacijskih tekmovalcev za svetovno prvenstvo sta v XII. skupini nastopili Šileci in brazilskega reprezentanca. Zmagala je Brazilijska 2:0 (1:0). Glavni gol je bil 25.000 Oha gola za Brazilijsko dosegel Baltazar.

V nedeljo 7. marca bo Brazilijska igrala s Paragvajem.

Zagrebski spletni imajo tri točke manj in eno zaostalo točko. Na svojem igrišču igrajo s Spartakom, Hajdukom, Rabotničkim, Crveno zvezdo in Lokomotivo, v gostih pa bodo pri

Naši kegljači na svetovnem prvenstvu. Med njimi štirverojevi moštvi, prvenstvo Zagreba in še nekatera. Bowling kegljača se razlikujejo od navadnih po tem, da staza ni asfaltirana, temveč parketirana, kroga je večja, kegljev pa ni deset ampak deset.

Naši kegljači na svetovnem prvenstvu

Od 9. do 12. junija bo v Helsinkiju svetovno prvenstvo v kegljanju na bowling kegljiščih. Prvih bodo na tem prvenstvu sodelovali tudi naši tekmovalci.

Naši kegljači na bowling atezah bodo imeli do začetka svetovnega prvenstva vrsto pripravljajalnih tekmo-

